

SPOLEČNÉ PROHLÁŠENÍ

Ochrana výživy matek a dětí v ukrajinském konfliktu a při uprchlické krizi

Verze 1: 8. března 2022

UNICEF, Global Nutrition Cluster a partneři vyzývají všechny zapojené do reakce na krizi související s konfliktem na Ukrajině, aby chránili, propagovali a podporovali výživu pro kojence a malé děti a péči o ně a jejich opatrovníky/pečovatele. Je to kriticky důležité pro přežití, růst a vývoj dětí a jako prevence podvýživy, nemocí a úmrtí.

Toto společné prohlášení je vydáno za účelem pomoci zajistit okamžitou, koordinovanou akci mnoha sektorů ohledně výživy kojenců a malých dětí.

Rozšíření konfliktu se promítne do prohloubení a nárůstu humanitárních potřeb pro miliony Ukrajinců. Uprchlíci, rodiny přesídlené v rámci území Ukrajiny a ti, kteří jsou zasaženi konfliktem v místě jejich bydliště, se velmi pravděpodobně nacházejí v extrémně obtížné situaci, kdy čelí vysoké hladině stresu a nejistoty, nedostatku potravy, nehygienickým podmínkám, riziku přenosných nemocí a významným bezpečnostním hrozbám.

Celosvětová doporučení s ohledem na výživu kojenců a malých dětí

1. **Časně zahájení kojení** (přiložení novorozence k prsu během 1 hodiny od narození),
2. **výlučné kojení po dobu prvních 6 měsíců** (žádná jiná pevná strava nebo nápoje kromě mateřského mléka, dokonce ani voda, pokud není lékařsky indikováno),
3. zavedení bezpečné a věku a výživovým potřebám odpovídající **doplňkové stravy** od ukončeného 6. měsíce věku; a
4. **pokračování v kojení** po 2 roky a více.

Ve všech humanitárních krizích jsou nejvyššímu riziku onemocnění a úmrtí vystaveny nejmladší děti. Děti kojeneckého věku, které nejsou kojené, jsou zvláště zranitelné, protože normální prostředí, které umožňuje hygienicky připravit umělou výživu, je narušeno. Toto riziko se týká i Ukrajiny, která má nízké hodnoty výlučného kojení a vysoké procento dětí kojeneckého věku, které jsou částečně nebo plně závislé na umělé výživě.

Intervence na podporu matek, pečovatelů a jejich dětí by měly zohledňovat následující:

1. **Podpořit matky v zahájení kojení a pokračování v něm** - jako prioritu, která pomůže ochránit jejich zdraví i zdraví jejich dětí, jakož i jejich pocit tělesné a duševní pohody. Ačkoliv stres může u některých žen dočasně narušit tok mateřského mléka, není

pravděpodobné, že by narušil jeho tvorbu, pokud matky zůstanou pohromadě s dětmi a dostane se jim podpory, aby mohly iniciovat a pokračovat v častém kojení. Tato podpora zahrnuje praktickou pomoc s přiložením dítěte k prsu a s jeho polohováním při kojení, posílení sebevědomí, umožnění kontaktu kůže na kůži matky a dítětem a zajištění, aby matka zůstala s dítětem (např. poskytnout dětské nosítka/šátek). Doporučuje se čerpat pomoc od místních organizací podporujících kojení a jednotlivých laktačních poradkyň z Ukrajiny a okolních zemí.

2. **Podpořit a ochránit nutriční potřeby nekojených novorozenců a malých dětí a minimalizovat rizika, kterým jsou tyto děti vystaveny.** Děti, které jsou výlučně závislé na dětské výživě, jsou v situacích konfliktů vysoce zranitelné a měly by být urgentně identifikovány, posouzeny a měl by jim být **poskytnut balíček nezbytné pomoci**, včetně odpovídající náhrady mateřského mléka (buď v prášku nebo v tekuté formě k okamžitému použití), vybavení a potřeb pro hygienické uskladnění, přípravu a podávání kalíškem, praktické instruktaže, jak výživu hygienicky připravit a uskladnit, poradenství o krmení v reakci na potřeby kojence a pravidelné sledování v UNICEF Blue Dot Hubs, Červeným křížem a dalšími poskytovateli těchto služeb. Matky, které kojené děti dokrmují umělou výživou, by měly být povzbuzeny a podpořeny v tom, aby navýšily tvorbu mateřského mléka nebo aby se jim podařil návrat k výlučnému kojení.
3. V souladu s ukrajinským nařízením¹ **nevyhledávat, nepodporovat, nepřijímat a nedistribuovat dary v podobě náhrad mateřského mléka, vč. umělé výživy, jiných mléčných výrobků, komerční doplňkové stravy a vybavení k této výživě (jako jsou lahve, dudlíky a odsávačky). Požadované náhrady mateřského mléka by měly být zakoupeny opatrovníkem dítěte nebo obstarány ze strany UNICEF a poskytovány jako součást trvalého balíčku koordinované péče na základě zhodnocení potřeby a v souladu s Kodexem marketingu náhrad mateřského mléka.** Dárcovské mateřské mléko by se nemělo posílat, pokud to není na základě vyhodnocené potřeby a ve spolupráci se státními/místními zdravotními orgány nebo agenturami OSN, které koordinují tuto intervenci a jsou schopny zajistit funkční chladicí řetězec (tzv. cold chain - nepřetržité chlazení).
4. **Zajistit kontinuální dostupnost výživných, čerstvých potravin i základních nezbytností pro děti, ženy a rodiny.** Tam, kde se vyskytnou nedostatky v místním přístupu a dostupnosti potravy, **zajistěte přístup k věku odpovídající, bezpečné doplňkové stravě pro děti ve věku 6-23 měsíců**, starší děti a jejich opatrovníky, se speciálním zřetelem k těhotným a kojícím ženám.
5. **Zajistit, že těhotné a kojící ženy a ostatní opatrovníci kojenců a malých dětí mají prioritní přístup k potravě i nepotravním položkám, vč. odpovídajícího oblečení, vody, ochrany, ubytování, psychosociální podpory a dalších intervencí, které zabezpečí jejich základní potřeby.** Zvažte, jak podpořit ženy v tranzitu, aby se minimalizovala jejich úzkost a strach během cesty. **Poskytněte u všech servisních bodů bezpečné a pohodlné prostory pro matky, aby mohly své děti nakrmit a postarat se o ně.**

¹ Nařízení Ministerstva zdravotnictví Ukrajiny ze dne 28. října 2011 č. 715 o dalším zavádění rozšířené iniciativy *Nemocnic přátelských dětem* na Ukrajině.

6. **Identifikovat vysoce rizikové kojence, děti a matky a zabezpečit jejich potřeby.** Tato skupina může zahrnovat (ale není limitována pouze na) děti s nízkou porodní váhou; podvyživené děti, vč. dětí mladších 6 měsíců; děti s postižením; děti s problémy s krmením; děti, které byly vystaveny HIV; sirotky; podvyživené nebo závažně nemocné matky; traumatizované matky; a případy, kdy byly odděleny od svých dětí.

Vyzýváme vás, abyste své pracovníky seznámili s obsahem tohoto společného prohlášení.

Prosíme kontaktujte Annu Ziolkovskou, nutriční specialistku z Global Nutrition Cluster, pokud potřebujete více informací: aziolkovska@unicef.org

Příloha 1: Zdroje

- [IYCF-E infographic series | ENN \(enonline.net\)](#)
- [BMS-Procurement-Guidance-Final-June-2021.pdf \(unicef.org\)](#)
- [Breastfeeding-counselling-in-Emergencies-2021.pdf \(globalbreastfeedingcollective.org\)](#)
- [Community based infant and young child feeding | Global Breastfeeding Collective](#)
- [Breastfeeding in emergency situations | Global Breastfeeding Collective](#)
- [Breastfeeding-Counselling-in-Emergencies-Brief.pdf \(enonline.net\)](#)
- [Supportive Spaces for Infant and Young Child Feeding in Emergencies. Technical Brief September 2020. | ENN \(enonline.net\)](#)
- [Nutrition Programmatic and technical guidance | Nutrition Cluster](#)

Překlad do češtiny [SpoKojení, z.s.](#), český člen mezinárodní sítě [International Baby Food Action Network](#), dne 9. 3. 2022. Původní znění dokumentu v angličtině je k dispozici na odkaze <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/ukraine/document/joint-statement-protecting-maternal-and-child-nutrition-ukraine-conflict>.

*Do **18. března 2022** se ke společnému stanovisku **mohou připojit další organizace či státy** (v případě zájmu kontaktujte naši předsedkyni Mgr. Anetu Majerčíkovou na adrese aneta.majercikova@spokojeni.org pro propojení s příslušnými koordinátory této akce), poté bude vydáno nové znění dokumentu, které opět plánujeme dát k dispozici v češtině na www.spokojeni.org.*